

Перед початком чергового засідання Президії НАН України 25 травня 2011 року академік НАН України Б.Є.Патон вручив Орден «За заслуги» I ступеня віце-президенту НАН України академіку НАН України В.М.Гейцю, а також урядові нагороди групі науковців Національної академії наук України, Національної академії аграрних наук України та Національної академії медичних наук України.

***

Учасники засідання заслухали інформацію академіка НАН України Б.Є.Патона про відвідання НАН України групою кубинських науковців на чолі з Науковим радником Голови Державної Ради Республіки Куба Фіделем Кастро Діасом-Балартом.

Під час зустрічі з кубинською делегацією, яка відбулася у першій половині дня 25.05.2011, Президент НАН України відзначив, що Україна і Куба довго та плідно співпрацювали у різних галузях. Він нагадав про візит в Україну наприкінці 60-х років кубинської делегації на чолі з Раулем Кастро, під час якого він відвідав Академію наук УРСР з метою визначення кроків до налагодження двостороннього українсько-кубинського науково-технічного співробітництва.

Потім у 1991 році після здобуття Україною незалежності, було підписано Угоду про співробітництво між Академією наук України та Академією наук Республіки Куба, чинну й на сьогодні.

Академік НАН України Б.Є.Патон ознайомив гостей з сучасним статусом та структурою Академії.

Він зауважив також, що Національна академія наук України приділяє велику увагу розвитку міжнародного наукового і науково-технічного співробітництва, яке сприяє інтеграції українських учених у світове наукове співтовариство. Тим часом потенціал українсько-кубинського співробітництва в галузі науки і техніки реалізований поки що далеко не повною мірою, тому на часі є активізація зв'язків українських учених з кубинськими колегами у сфері матеріалознавства, нанотехнологій, геології, фізики, у тому числі ядерної фізики, енергетики, екології, радіаційної біології, біотехнологій, медицини.

Академік НАН України Б.Є.Патон від імені Національної академії наук України щиро подякував усьому кубинському народу за безкорисливу благородну допомогу, яку вже понад 20 років надає Куба у лікуванні й оздоровленні українських дітей, постраждалих внаслідок Чорнобильської атомної катастрофи.

Під час зустрічі академік НАН України Б.Є.Патон вручив доктору Фіделю Кастро Діасу-Баларту диплом Почесного доктора Національної академії наук України.

Далі учасники засідання заслухали й обговорили доповідь директора Інституту теоретичної фізики ім.М.М.Боголюбова НАН України академіка НАН України А.Г.Загороднього про наукову та науково-організаційну діяльність установи.

У виступах президента НАН України академіка НАН України Б.Є.Патона, директора Інституту радіофізики та електроніки ім.О.Я.Усикова НАН України академіка НАН України В.М.Яковенка, почесного директора Інституту фізики НАН України академіка НАН України М.С.Бродина, директора Інституту теоретичної фізики ім.О.І.Ахієзера Національного наукового центру «ХФТІ» НАН України академіка НАН України М.Ф.Шульги, директора Інституту фізики конденсованих систем НАН України члена-кореспондента НАН України І.М.Мриглода, проректора з наукової роботи Київського національного університету імені Тараса Шевченка доктора фізико-математичних наук В.І.Григорука, академіка-секретаря Відділення фізики і астрономії НАН України академіка НАН України В.М.Локтева було зазначено, що в інституті успішно розвиваються наукові напрями, започатковані його фундаторами – академіками М.М.Боголюбовим, О.С.Давидовим, О.С.Парасюком, О.Г.Ситенком. Було зауважено, що в інституті представлені дослідження з найновітніших проблем фізичної науки, а саме – теорії квантових груп та їх застосувань, релятивістської астрофізики і космології, теорії ядерних процесів, квантової хромодинаміки, теорії нелінійних процесів у макромолекулярних системах, наноструктурах та плазмі, теорії відкритих систем.

Про актуальність і значимість цих досліджень свідчить той факт, що за звітний період вчені інституту відзначені двома Державними преміями України у галузі науки і техніки, премією академії наук України, Білорусі і Молдови та премією НАН України ім.О.С.Давидова; ряд молодих учених інституту отримали міжнародні премії та відзнаки (премія імені Бруно Понтекарво, медаль імені Іллі Пригожина тощо).

Інститут активно розвиває міжнародне співробітництво, свідченням чого є, зокрема, організація за звітний період 39 наукових конференцій, шкіл і симпозіумів.

Заслуговує на підтримку ініціатива інституту зі створення академічної групи ГРІД-мережі та використання цієї новітньої інформаційної технології для розширення співробітництва з міжнародними центрами ЦЕРН і ОІЯД (Дубна).

Серед проблем, на які інституту потрібно звернути увагу, відзначалась необхідність збільшення частки позабюджетного фінансування, подальшого омолодження кадрового складу інституту, більшої кількості узагальнених монографій, у тому числі з тих наукових напрямів, які досить давно і успішно розвиваються в інституті.

У цілому Президія НАН України схвалила діяльність Інституту теоретичної фізики ім.М.М.Боголюбова НАН України.

Учасники засідання заслухали та обговорили наукову доповідь члена-кореспондента НАН України Ю.М.Солоніна «Металогідриди та інші функціональні матеріали в процесах енергетичного і технологічного використання водню».

В обговоренні взяли участь академіки НАН України Б.Є.Патон, заступник директора Фізико-механічного інституту ім.Г.В.Карпенка НАН України академік НАН України З.Т.Назарчук, завідувач відділу Інституту загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського НАН України академік НАН України А.Г.Білоус, академік-секретар Відділення фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України академік НАН України І.К.Походня.

У доповіді зазначалось, що водень залишається найбільш зручною формою акумулювання енергії, отримуваної із використанням відновлюваних джерел, таких як сонце, вітер тощо.

Доповідь і обговорення засвідчили, що в інститутах проблем матеріалознавства ім.І.М.Францевича, фізико-механічному ім.Г.В.Карпенка, загальної та неорганічної хімії ім.В.І.Вернадського та інших установах Академії виконано ґрунтовні фундаментальні дослідження щодо нових металогідридних сплавів та інших активних до водню матеріалів, нових методів отримання водню. Ці роботи визнані у світі, що підтверджують численні публікації у рейтингових закордонних журналах, міжнародні гранти УНТЦ, ІНТАС.

Проте важко визнати задовільним стан справ із впровадження отриманих результатів через не досить активну позицію в цьому питанні академічних інститутів. Зокрема, Інститут проблем матеріалознавства ім.І.М.Францевича НАН України має підготувати відповідні пропозиції до державних органів, в першу чергу до Державного агентства України з питань науки, інновацій та інформатизації. Більшу відповідальність за впровадження цієї роботи повинно нести керівництво програмою.

Було висловлено сподівання, що нова нещодавно прийнята цільова програма НАН України «Водень в альтернативній енергетиці і новітніх технологіях» сприятиме покращенню ситуації.

Інституту проблем матеріалознавства ім.І.М.Францевича НАН України також необхідно відновити роботи щодо створення вітчизняного виробництва нікель-металогідридних акумуляторів, довести до завершення розробки лінійного металогідридного сигналізатора перегріву для літаків системи АН, інтенсифікувати створення зразків воднево-кисневих паливних комірок.

Дуже важливо залучати молодь до цього важливого напрямку.

Не менш важливим питанням є підготовка кадрів вищої кваліфікації.

Загалом інститутам Академії треба вжити дієвих заходів щодо покращення стану справ у цій важливій для розвитку науки і техніки галузі.

***

Крім того, Президія НАН України заслухала інформацію про представлення до нагородження Почесною Грамотою Верховної Ради України академіка НАН України І.М.Дзюби та члена-кореспондента НАН України М.А.Тукала; про виконання Указу Президента України від 27.04.2011 № 504 «Про Національний план дій на 2011 рік щодо впровадження Програми економічних реформ на 2010–2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава»; про відзначення 75-річчя Інституту історії України НАН України; про організацію проведення V Сесії Ради з книговидання при Міжнародній асоціації академій наук; про затвердження головного редактора збірника наукових праць «Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України»; про зміни у складі редакційної колегії загальноакадемічного журналу НАН України «Вісник Національної академії наук України»; про зміни у складі редакційної колегії загальноакадемічного журналу НАН України «Наука та інновації»; також було прийнято рішення про нагородження працівників установ Національної академії наук України.

Секретаріат Президії НАН України